

Türkiye - Avrupa Birliği İlişkilerinde Sağlık Sektörü ve Yeni Sağlık Projeleri

Aralık 1999 Helsinki Zirvesinde aday ülke olma hakkı kazanan Türkiye, Ekim 2005 yılından itibaren katılım müzakerelerine başlamıştır. O tarihten itibaren Türkiye, 33 başlıkta Avrupa Birliği ile üyelik müzakerelerini yürütmektedir. Avrupa Birliği Türkiye müzakerelerinde bugüne kadar ilgili 33 başlıktan 14 tanesi müzakereye açılmış olup, “Bilim ve Araştırma” faslı geçici olarak tamamlanıp kapatılmıştır. Günümüzde ise; müzakere süreci pozitif gündem çerçevesinde devam etmektedir.

Türkiye, AB ile uyum kapsamında 33 farklı başlıkta, Çevre’den İstatistiğe, İşletme ve Sanayi Politikasından, Gıda Güvenliğine birçok alanda, uyum yasalarıyla, yeni politikalarla ve merkez düzeydeki kamu kurumlarının katkılarıyla AB ile uyum çalışmaları sürdürmektedir. Bu süreçte dikkat çeken alanlardan bir tanesi de AB ile Türkiye’nin “Halk Sağlığı”; “Bulaşıcı Hastalıklar”; “Kan, Doku, Hücre ve Organlar”, “Ruh Sağlığı” gibi konuları içinde bulunduran “Sağlığın Korunması” alanında ilerleyen çalışmalarıdır.

Bu alandaki çalışmalar ve Sağlık Sektöründeki AB projeleri ile ilgili Proje Direktörü **Nazım Sönmez** ve Proje Koordinatörü **İrem Akgün** ile konuştuk:

Avrupa Birliği Türkiye’de birçok alanda olduğu gibi sağlık sektöründe de sağladığı fonlar ve teknik yardım projeleri ile Türkiye’nin AB ile daha fazla uyumunu ve Sağlık Bakanlığı’nın kurumsal kapasitesinin geliştirilmesini desteklemektedir. AB’nin son ilerleme raporunda belirtildiği üzere Halk Sağlığı alanında Türkiye’de ilerlemeler dikkat çekmektedir. İdari Kapasitenin güçlendirilmesi ve Personel Kapasitesinin artırılması için merkezi seviyede ve tabanda çalışmalar yapılması için birtakım hazırlıklar olduğu vurgulanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda Sağlık Sektöründe uygulanan AB projeleri kapsamında uygulanan faaliyetler ile Sağlık Bakanlığı’nın ve ilgili birimlerinin hem kurumsal kapasitesi arttırılmakta hem de hedef grupların sağlık alanında farkındalığı arttırılmaktadır. Teknik yardım projelerinin bu yöndeki olumlu sonuçları ile de uyum sürecinde AB ile Türkiye sağlık alanında bir adım daha yaklaşmakta ve Türkiye sağlık alanında AB müktesebatına daha uyumlu hale gelmektedir.

Atılan bu olumlu adımlara; özellikle halk sağlığı açısından önemli bir yere sahip olan “Kan, Doku, Hücre ve Organlar” alanında, 2014 yılı ilk aylarında başlamış olan “**İnsan Doku ve Hücrelerinde Uyum için Teknik Yardım**” Projesi ve “**Geleceğin Kan Bağışçılarının Kazanımı için Teknik Yardım**” Projesi daha fazla katkı yapacaktır.

“**İnsan Doku ve Hücrelerinde Uyum için Teknik Yardım**” Projesinin amacı, Türk doku ve hücre nakli alım sistemini Avrupa Birliği’nde geçerli standartlara uyumlu hale getirmektir. Projenin gerekçesi, doku ve hücrelerde uluslararası değişimin kaçınılmaz olmasının yanı sıra bu tür uluslararası bir sistemin parçası olan ülkelerde uyumlaştırılmış, eşleşik ve uygun medikal, güvenlikle ilgili ve yasal standartların bulunması koşuluyla hastaların gerekli hayat kurtaran veya yaşamı güçlendiren doku ve hücre ürünlerini alma şansını artırabileceği hususuna dayanmaktadır. Bu sebeple bu standartların konulması, halka kendi ülkelerinden başka bir ülkede alınan doku ve hücrelerin aynı garantileri taşıdığı garantisinin verilmesine yardımcı olacaktır.

24 aylık uygulanması sürecinde, projenin Yararlanıcısı ve hedef gruplarına destek olmak amacıyla, AB mevzuatına uyum çalışmaları kapsamındaki doku ve hücreler ile ilgili uygulamalarının iyileştirilmesi konusunda Türkiye'nin çabalarına destek olmak için teknik destek sağlanmaktadır. Özellikle proje,

- ✚ Türk mevzuatının doku ve hücreler alanında AB müktesebatı ile uyumlu hale gelmesi,
- ✚ Sağlık Bakanlığı'nın ilgili birimlerinin idari kapasitenin eğitimler yoluyla geliştirilmesini,
- ✚ veri toplama sistemini güçlendirerek bağışçı havuzunun kurulmasını, ve
- ✚ doku ile hücre laboratuvarların akreditasyonu için gerekliliklerin yerine getirilmesini hedeflemektedir.

Bu amaca ulaşmak için, kapasite geliştirme faaliyetleri kapsamında, temel eğitimler verilmesi ve etkili koordinasyon hizmetleri sağlanması gibi aktivitelere yer verilmektedir.

Özel olarak, Proje dört ana sonuca ulaşmayı hedeflemektedir. Birinci Sonuç; Türkiye ve AB'deki mevcut mevzuatının kapsamlı ve detaylı analizinin yapılması ve Türkiye'de ek mevzuatın hazırlanmasını içermektedir. Bu faaliyetler Ortak Çalışma Grubu'nun rehberlik ve önerileri doğrultusunda yapılmaktadır. İkinci Sonuç; doku tesislerinde çalışan personelin idari kapasitesinin artırılmasını hedeflemektedir. Özellikle bu sonuç eğitim ihtiyaç analizi çalışmasının yürütülmesini, Eğitimcilerin Eğitimi programının geliştirilmesini ve uygulanması ile programın sürdürülmesini içermektedir. Üçüncü Sonuç; verimli izlenebilirliği sağlayabilmek amacıyla iyi işleyen bir veri sistemi, raporlama ve değerlendirme sistemi oluşturmayı, Sağlık Bakanlığı'nda kullanılacak istatistikî bilgi formlarının hazırlanmasını ve bu formların nasıl kullanılacağı hakkında ilgili personele eğitimlerin verilmesini hedeflemektedir. Son olarak Dördüncü Sonuç ise; doku kuruluşlarına akreditasyon işlemlerinde hazırlık süreçlerine destek olmayı amaçlayan faaliyetleri kapsamaktadır.

“Geleceğin Kan Bağışçılarının Kazanımı için Teknik Yardım” Projesi kapsamında ise, tüm hedef gruplara ve Yararlanıcı olarak Sağlık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı ve Türk Kızılayı'na yardımcı olmak amacıyla güvenli kan temini konusundaki sorunların önlenmesiyle toplum sağlığının iyileştirilmesine katkıda bulunmak için teknik destek sağlanmaktadır. Özellikle, proje dahilinde sağlanan tüm hizmetlerin Sağlık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı ve Türk Kızılayı arasında etkin bir koordinasyon kurulmasına katkı sağlaması ve gönüllü kan bağışçı kapsamında öğrenciler arasında davranış geliştirmek için ilgili tarafların kapasitesini arttırması hedeflenmektedir. Bu hedef ve amaca ulaşmak için, çok sayıda kapasite geliştirme faaliyetleri yürütülerek, ilk ve orta öğretimde uygulanan müfredat yeniden düzenlenmesi, gerekli eğitimler verilmesi, yararlanıcı kurumlar arasında sürdürülebilir bir koordinasyon sağlanması ve etkili farkındalık arttırmasına yönelik faaliyetler yürütülmektedir.

Özel olarak, Proje üç ana sonuca ulaşmayı hedeflemektedir.

- ✚ Birinci sonu;, ders kitaplarında kan bağışçı ile ilgili mevcut müfredat analizini içermektedir. Seçilen ders kitapları üzerinde titizlikle yapılan analiz, müfredatın düzenlenmesi için öneriler hazırlanması ile devam ederek, sürecin geleceğin kan bağışçıların kazanımına katkıda bulunması beklenmektedir.
- ✚ İkinci Sonuç; gönüllü ve karşılıksız kan bağışçıların kazanımı konusunda Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Türk Kızılayı'nın insan kaynakları kapasitesini arttırmayı hedeflemektedir. Bu sonuç kapsamında, Yararlanıcı Kurum personeline projenin çıktıları konusunda gerekli bilgiyi vermek ve kan bağışçı ile ilgili temel becerileri sağlamak amacıyla iki Avrupa Birliği üye ülkesine çalışma

ziyareti, çalıştaylar, eğitimler, oryantasyon seminerleri gibi birçok kapasite geliştirme faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

- Üçüncü sonuç; iletişim faaliyetlerinin planlama ve uygulama süreçlerini içermektedir. İletişim faaliyetlerini etkili bir biçimde uygulamak için İletişim Stratejisi ve Eylem Planı hazırlanarak, bu kapsamda 500 pilot okulda “Kan Bağışçı Eğitimi ve Kazanımı” ile “Medya ve Halkla İlişkiler” konulu iki ayrı kampanya düzenlenmesi, ve bilgi ve iletişim materyalleri geliştirilmesine yenlik faaliyetler uygulanmaktadır. Bu sonuç, hem pilot okullar çerçevesinde hem de ülke çapında kan bağışının tanıtımı için öğrenciler, veliler ve toplumun diğer kesimleri dahil olmak üzere tüm Türkiye’yi hedef almaktadır.

Bu kapsamda yürütülecek olan her 2 proje de, Sağlık Bakanlığı ve ilgili paydaşlar için ihtiyaç duyduğu teknik ve idari kapasitelerinin artmasına katkıda bulunacağı gibi, özellikle hastalar için hayat kurtaran ve yaşamı iyileştiren Kan, Doku, Hücre ve Organ Bağışı alanlarında Türkiye’de ciddi ilerlemelere destek olacağı açıktır. Bu ve benzer projeler ile Türkiye diğer alanlarda olduğu gibi Sağlık Sektöründe de belli standartları yakalayıp, halkının yaşam koşullarını iyileştirdiği gibi, her geçen gün AB yeliğine daha hazır hale gelecektir.